

Handläggare: Christina Larsson
Telefon: 08-508 23 035

Till
Hägersten - Liljeholmens stadsdelsnämnd

Valfrihetssystem inom äldreomsorgen – ny centralupphandling av vård- och omsorgsboenden - svar på remiss

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden besvarar remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Maria Mannerholm
stadsdelsdirektör

Annamarie Sandberg
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade under hösten 2007 om införande av valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden i Stockholms stad. Av beslutet framgår bland annat att staden ska genomföra centrala årliga entreprenadupphandlingar av äldreboenden som idag drivs i kommunal regi.

Föreliggande ärende innehåller stadsledningskontorets förslag till boenden att ingå i den andra av de återkommande entreprenadupphandlingarna samt principer för upphandlingens genomförande och avtalens förvaltande. I Hägersten-Liljeholmen ingår vård- och omsorgsboendet Axgården vid Fruängsgården.

Förvaltningen ställer sig positiv till att det ska finnas en ökad mångfald av vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen. Förvaltningen föreslår dock att upphandlingen av Axgården senareläggs. Detta då det finns stora vinster med att få till stånd en samordnad upphandling av Axgården och Fruängsgårdens servicehus. Förslaget behöver utredas ytterligare för att finna optimala former för samutnyttjande av lokaler och gemensamma resurser.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrationsavdelningen i samarbete med äldreomsorgsavdelningen. De fackliga organisationerna informeras den 27 maj och MBL § 11 hålls den 3 juni. Stadsdelsnämndens pensionärsråd tar del av ärendet den 10 juni.

Bakgrund

En remiss gällande valfrihetssystem inom äldreomsorgen – ny central upphandling av vård- och omsorgsboenden, har inkommit till stadsdelsnämnden från kommunstyrelsen. Remissvar ska lämnas senast den 30 juni.

Sammanfattning av förslag till ny centralupphandling

Kommunfullmäktige har beslutat att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånare så stor valfrihet som möjligt. Inom flera av de verksamheter som berör invånarna allra mest ska system för att underlätta valfriheten införas.

Kommunfullmäktige beslutade under hösten 2007 i enlighet med förslaget till valfrihetsmodell (dnr 327-1752/2007), som innebär att brukare som efter biståndsbedömning beviljas plats på vård- och omsorgsboende ska kunna välja var han/hon vill bo. Valet ska gälla alla boenden som ingår i valfrihetssystemet, d.v.s. inte begränsas till en viss stadsdel. Kommunfullmäktige beslutade vidare att valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboende införs fr.o.m. den 1/7 2008.

Av beslutet framgår att staden, genom ramavtal ska inkludera privata aktörer i valfrihetssystemet samt att objekt som idag drivs i egen regi upphandlas genom årliga, centralt administrerade entreprenadupphandlingar. Hur stor del som ska konkurrensutsättas årligen avgörs av vad som är lämpligt och optimalt utifrån ett mångfaldsperspektiv.

Stadsdelsnämndernas aktivitetsplaner har varit utgångspunkten i stadsledningskontorets bedömning av vilka boenden som ska ingå i de årliga entreprenadupphandlingarna.

Stadsledningskontoret tog under hösten 2007 fram ett förslag på ett antal boenden att ingå i den första av de beslutade, återkommande entreprenadupphandlingarna. Förslaget antogs av kommunfullmäktige och en upphandling av drift av 14 boenden pågår. Två av dessa boenden finns inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Åsengården och Fruängsgårdens B-hus (Ängsgården och Lingården).

Stadsledningskontoret har tagit fram ett förslag till boenden att ingå i den andra av de återkommande entreprenadupphandlingarna samt principer för genomförande av upphandlingen och avtalens förvaltande.

Val av boenden

Hur många boenden?

Målsättning enligt kommunfullmäktiges beslut är att samtliga stadens vård- och omsorgsboenden exklusive servicehus som i dag drivs i egen regi skall vara föremål för upphandling inom en femårsperiod. Antalet boenden som föreslås ingå i den andra entreprenadupphandlingen styrs naturligt i hög grad av denna övergripande målsättning. Det är mycket viktigt att antalet boenden är möjligt att hantera rent upphandlingsmässigt. Det är vidare viktigt att inte avkall görs på upphandlingens kvalitet. Även om kravnivåer etc i upphandlingarna ska vara likartade har varje enskilt boende sina speciella förutsättningar att ta hänsyn till vid genomförande av upphandlingen.

På motsvarande sätt måste urvalet kunna hanteras av de företag, organisationer, stiftelser mfl som är intresserade. Enligt stadsledningskontorets bedömning är det lämpligt att handla upp cirka 10-15 boenden i den andra entreprenadupphandlingen, liksom i den första.

Vilka boenden?

Stadsledningskontoret har utgått från de aktivitetsplaner stadsdelsnämnderna redovisat och i första hand inriktat sig på de boenden som stadsdelarna avsett lägga ut på entreprenad under 2008 och 2009. De boenden som nämnderna angett vara lämpliga för upphandling under nämnda period uppnår inte målsättningen om 10-15 boenden. Stadsledningskontoret har därför i dialog med förvaltningarna undersökt möjligheten att inkludera några boende som enligt aktivitetsplanerna uppges bör upphandlas under 2010.

Det är viktigt att valfrihetssystemet erbjuder inte bara mångfald totalt, utan även lokalt. Förutom en geografisk spridning på boenden, är det viktigt med en mångfald och variation avseende själva objekten. Stadsledningskontoret har därför strävat efter att ta fram ett urval som både innehåller stora och små objekt.

Stadsledningskontoret föreslår att om det under arbetet med upphandlingen, av rättsliga eller andra skäl, visar sig vara omöjligt eller uppenbart olämpligt att inkludera något boende får kommunstyrelsen besluta att den nu aktuella upphandlingen inte ska omfatta detta eller dessa boenden. Stadsledningskontoret föreslår vidare att kommunstyrelsen delegerar till stadsdirektören att fatta beslut om avsteg enligt ovan.

Mot bakgrund av ovan redovisade överväganden förslår stadsledningskontoret att inom Hägersten-Liljeholmen stadsdelsnämnd ska Axgård, som finns inom Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende, ingå i den nya entreprenad upphandlingen. På Axgård finns 32 platser somatik, varav 11 med djurinriktning samt 17 gruppboendeplatser för personer med demens. Nedan redovisas samtliga boenden som föreslås.

Region	Stadsdel	Typ av boende ¹ och platser
Innerstaden		
Riddargårdens vård- och omsorgsboende	Norrmalm	9 ÅH + 27 GB
Södermalm		
Sofiagården	Södermalm	20 ÅH + 30 GB
Nytorpgården	Södermalm	20 ÅH + 19 GB (1KT)
Sjöstadsgården	Södermalm	25 SH+ 32 GB (5 KT)
Väst		
Hässelgården	Hby Vby	22 ÅH + 85 GB + 29 GB Psyk
Kista äldreboende	Rinkeby- Kista	63 ÅH + 48 GB
Rinkeby äldreboende	Rinkeby- Kista	48 SH (42 Serv)
Tensta äldreboende	Spånga –Tensta	39 GB (7KT)
Sydväst		
Axgården	Hägersten Liljeholmen	32 somatik, varav 11 med djurinriktning + 17 GB (9 med djur)
Sydost		
Postiljonen	Farsta	26 ÅH + ca 60 SH (6 KT)
Stureby/ Tussmötegården	En- år - Va	65+155 (11 KT)

Om upphandlingarna

Tidplan

Upphandlingen planeras påbörjas under hösten 2008 och avtal börja gälla från och med 1 september 2009.

Organisation

Stadsledningskontoret ansvarar för upphandlingens genomförande. Även om entreprenadupphandlingen sker genom en centralupphandling måste stadsdelsförvaltningarnas kompetens och erfarenhet vad gäller just denna typ av entreprenadupphandling tas till vara. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna avsätter tid och resurser för deltagande i arbetet. Inte minst gäller detta framtagande av det underlag och uppgifter om respektive boende som är direkt avgörande för upphandlingen.

Insatserna från stadens förvaltningar har varit stora i den nu pågående entreprenadupphandlingen, inte minst under utvärderingsfasen, men jämfört med

¹ ÅH = ålderdomshem, GB = gruppboende, SH= sjukhem, KT= korttidsboende, Serv= servicehus

förfarandet att handla upp 14 boenden lokalt, var och en för sig innebär ändå metoden att samla och samordna processen en effektivisering.

Utformning

Upphandlingen av entreprenaderna ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet, där en ökad mångfald i form av fler vårdgivare och därmed ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt.

Vidare ska genom upphandlingarna garanteras att de kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i gällande lagstiftning, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy uppnås.

Det av kommunfullmäktige antagna ersättningssystemet skall tillämpas. Vidare bör eftersträvas att krav och kommersiella villkor skall överensstämma med vad som fastslogs i den första, nu pågående, entreprenadupphandlingen. När den första entreprenadupphandlingen är avslutad kommer en utvärdering av upphandlingen att genomföras. Utvärderingen kommer att belysa organisation, utfall av upphandlingen, företagens synpunkter etc. Resultatet av utvärderingen kan komma att föranleda att justeringar i upphandlingsunderlagets utformning görs i förhållande till den första entreprenadupphandlingen.

Övrigt

Det valfrihetssystem som kommunfullmäktige har beslutat om (dnr 327-1752/2007) omfattar inte servicehus eller korttidsplatser. I vissa fall ingår servicehusboende och korttidsplatser som delar av de i föreliggande ärende föreslagna boendena. De upphandlingar som föreslås genomföras kommer att avse boendena i sin helhet. Det innebär att om ett boende innehåller servicehusplatser och/ eller korttidsplatser kommer dessa delar att ingå i upphandlingen av driften av det specifika objektet, enligt de förutsättningar som kommer att anges i upphandlingsunderlaget.

Förvaltning av avtal

I enlighet med beslutet om valfrihetssystem för vård- och äldreboende inom äldreomsorgen skall nya entreprenadavtal som upphandlas inom ramen för valfrihetssystemet förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när entreprenadupphandling är slutförd och avtal påskrivna skall avtalen lämnas över till respektive ansvarig stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer etc.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till att det ska finnas en ökad mångfald av vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen. I den centrala upphandling som pågår just nu ingår Fruängsgårdens B- hus (Ängsgården och Lingården) som idag drivs i egen regi, samt Åsengården. Det senare drivs idag på entreprenadavtal med Attendo Care AB.

Förvaltningen har i aktivitetsplanen tidigare föreslagit att Axcgården ska ingå i stadsledningskontorets förslag till central upphandling under hösten 2008. Axcgården är en del av Fruängsgårdens servicehus, i A- och C- huset. Förvaltningen kan därför se att det finns stora vinster med att få till stånd en samordnad upphandling av Axcgården och Fruängsgårdens servicehus. Detta förslag behöver dock utredas ytterligare för att finna optimala former för samutnyttjande av lokaler och gemensamma resurser. Mot bakgrund av detta föreslår förvaltningen att upphandlingen av Axcgården senareläggs.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen, som svar på remissen.

Bilagor

1. Remiss från kommunstyrelsen "Valfrihetssystem inom äldreomsorgen – ny centralupphandling av vård- och omsorgsboenden"